

НАСТАВНИ
ВИСТАВА
СРБИЈЕ
Београд

www.nive.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 15.

11. априла (29. марта) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Смањимо површину угари.

У Угарској заузима угар још врло значајну површину, јер чини преко осам процената од целе оранице. То значи да код нас остаје сваке године незасејано око два милијона кат. јутара ораће земље. На тој површини пропада годишње силно народно имање, што би разумним економисањем лако могли сачувати. У данашњем ратном времену је шта више: грех угар остављати. У оно време, када је цена земље била мала, када цене производа нису ни налик тако велике биле као данас, и када је сточарство врло неразвијено било, у то време је имало смисла остављати угар. Али данас, када је народна лозинка: «Производимо што више», ваља угар да што већма смањимо и такве биљке да сејемо, које нам пружају исте добити као и угар, а уз то нам још и леп приход дају.

жају исте добити као и угар, а уз то нам још и леп приход дају.

Врло се вара онај газда, који мисли, да угар земљу обогачује. То нам се само тако чини, јер су веће жетве. А у истини земља осиромашава, јер баш услед угари се резерва хранљивих материја у земљи, сирови хранљиви материјал биљака претвара у таково стање да га биљке употребити могу, те са богатијим жетвама се троши та резерва у земљи, она постаје све мања и мања, те земља осиромашава. С помоћу угари смо у стању дакле само неко извесно време приносе биљака повећати и то дотле, док имаде у земљи помнутих сирових материја, из којих се биљна храна спрема. Нестану ли те материје, онда угар није више у стању чуда чинити. Велике жетве изостају, јер баш услед угари смо

земљу сасвим истрошили. Само до извесног времена се даде дакле угар са успехом употребити, али ако би хтели тим путем стално одржавати снагу земље, онда очеви варају синове своје.

Обично онај газда оставља угар, који није у стању земљу ђубрити, те с помоћу угари би хтео ђубре уштедити. То је погрешка, јер са ђубретом дајемо земљи хранљиве материје, дакле ју заиста обогаћавамо, дочим употребом угари не дајемо земљи те материје, те ју не обогаћујемо. Зато економ без ђубрета не може напредовати. Она пољопривредна подuzeћа, у којима се угар оставља, немају довољно ђубрета, а баш у тим економијама се даде врло лако тај недостатак поцунити. Не треба нам ништа друго, него да у место угари производимо биљке за пићу. У томе случају имаћемо довољне хране за стоку и моћићемо на тај начин више животиња држати. Хранећи животиње пићом, коју на земљишту угари добијамо, повећамо чисти приход подuzeћа, а уз то нам још остаје стајско ђубре, са којим смо у стању плодност наше оранице повисити, земљу нашу обогатити. Баш данас, када се животињски производи дају тако изванредно добро продати, грех је занемаривати гајење стоке. У највећој мери шкоди сваки газда сам себи, који уместо да производи пићу и тиме што више стоке држи у место тога угар оставља.

Погрешка је само због тога угар остављати, што не располажемо са доста ђубрета, јер данас знамо да

имаде и других намена, с помоћу којих нам је могуће и без стајског ђубрета повећавати плодovitост њиве. Ту су разна вештачка ђубрета, с помоћу којих умемо изванредне успехе постићи и употребом њиховом смо у стању без икакве штете напустити угар. Не треба ништа друго да чинимо, него земљишту, на коме је дотле угар била, дајмо вештачког ђубрета и посејмо га биљкама, које служе животињама за храну. Таке су на пример зобна вика и друге мешавине са виком. Под те биљке бацимо на тежој земљи 200 кила суперфосфата по јутру, а на лакшој земљи 300 кила Томасовог брашна и 100 кила калијеве соли (од 40%). У томе случају ћемо добити не само добру пићу и велике множине од исте, него ће после тих биљак које густо сејемо — остати земља у тако повољноме стању, да ће жетва жита или ражи идуће године бити добра.

Будући да ми те биљке за пићу већ крајем маја или почетком јуна покошавамо, у стању смо ораницу до јесени (до сетве жита или ражи) најбоље спремити, стрњик у плитко заорати и земљу прво дубоко, затим до средње дубљине под сетву преорати. Ту обраду називамо зеленом угари, јер поред тога, што са њиве једну жетву скидамо уједно ужива ораница све добре утицаје угари.

Но зелена угар имаде и ту добру страну, да произвођена пића потпуно надокпађује пашњак на угари. Погрешно мисли онај пољопривредник, који вели: да му зато ваља остављати угар, јер нема пашњака.

Угар свагда врло лошу пашу даје и та паша врло кратко време траје. Чим дуже времена остављамо пашу и заборављамо на преоравање, онда то више није угар, него земља лежи у парлогу. А то је зато погрешка, јер непрестаним пуштањем стоке на пашу, земљу збијамо, она се окорови и нестају добити угари. Ту слабу пашу, што нам угар даје, сто пута надокнађује пића, коју зеленом угари добивамо и са којом можемо нашу стоку дуго времена у снази држати.

Не употребљавајући угар корачамо у економском развоју у напред и прекидамо са начином културе, који је застарео. Употребимо сваку стопу зекље на произвођење биљака, да би што већу множину производа на пијацу однашали и повишавајући тиме приход материјално напредовали и наше бриге, које су усљед рата наступиле, смањили.

Производња кукуруза.

II.

Најгори начин обрађивања кукуруза је сејање руком, што је код нас још на много места у обичају. Руком посејан кукуруз не може донети богат род. Кукуруз ваља сејати или у реду или још боље у квадрат. Да би га могли у квадрат сејати, морамо земљиште које је за ту цел спремно т. ј. измрвљено и поравњено излењирати. Редови морају бити 100 или барем 80 центиметара раздалеко, исто тако треба да су и биљке једна од друге у реду удаљене; јер ако на ту меру не пазимо, онда не

можемо прежном снагом кукуруз окопавати. Услов велике жетве је окопавање коњем. У Америци изкључиво на један метар даљине (како између појединих редова тако и у реду) сеју кукуруз и онда долазе на свако место по три зрна, те на једном катастралном јутру — ако ни једна биљка не фали — мора бити свега 19,200 биљака.

Лењирање можемо на разне начине извести. Мали газда најпростије с помоћу узице повлачује линије преко њиве и у накрет или са дрвеним лењиром који причвршћује на плуг. Онде, где се редови укрштавају, ваља мотиком плитку кућицу начинити, у сваку по три зрна и шаку вештачког ђубрета бацити, затим земљом кућицу затрпати и ногом мало над зрнима земљу збити. Така сетва брзо иде; два детета могу лако дневно једно кат. јутро посејати. У квадрат посејан кукуруз ваља и у накрет мотиком окопати, дочим у реду посејан кукуруз можемо само у једноме правцу обрађивати а између биљака у реду ваља нам руком окопавати и на тај начин то земљиште од корова чисто одржавати. У редовима треба да биљке на 30—40 центиметара остављамо.

Врло је важан избор времена сетве. Боље раније него доцније, то је код кукуруза правило и то тим раније што доцније зре дотична врста. Најдоцније до 20. априла мора бити семе у земљи, но имаде у Угарској економија, у којима се кукуруз већ крајем марта сеје. Ако се прва два листића и смрзну, то не чини ништа,

Уместо ових расте наскоро нови. Зрна, која нису никла, ваља са новима заменити и то тако, да их смештамо руком у исту дубљину као проклијала зрна.

Чим се виде редови, одмах треба окопати. Није доста ако кукуруз два-трипут окопавамо, треба да и шест до осам пута тај посао извршавамо. Окопавамо ли са коњем, кравом или магарцем, то ћемо лако моћи тај рад често извести а не ће нас стати ни великих трошкова. Само прво окопавање морамо руком извршити и то нарочито око стабла ваља мотиком земљу обрадити, између редова треба и том приликом животињску снагу употребити.

Окопавање руком ваља плитко извести да не би озљедили биљно разгранато корење и тиме развиту кукуруза шкодили. Ни плуг, са којим окопавамо, не треба да дубоко пунтамо у земљу. Са једним коњем можемо отприлике 25 јутара 7—8 пута окопати, ако за то време са коњем никакав други посао не вршимо.

Загртати кукуруз није нужно, јер при томе озлеђујемо корење. Али ни из тога узрока није потребно загртање, што оно кукурузње стабло, које имаде јако корење, одолева лако свакоме ветру и олуји.

Тиме смо приказали начин обрађивања кукуруза, који смо од Америке преузели и с помоћу којег се безусловно дају наши приноси кукуруза повећати.

Да ли је боље хранити стоку целим зрневљем или млевеним?

Храњење стоке целим зрневљем махом се употребљава: код коња, кокошију и код говеда. Тај начин није за препоруку, изузимајући живину, јер многа зрна услед алашљивости стоке, етигну у желудац неначета. Без обзира на то какав је желудац, киселине које утичу на варење, немају никаква дејства и таква зрна стока са изметом избацује напоље опет цела, неискоришћена. Најбољи је за то доказ живина и врашци, који на таквим отпатцима стоке са успехом таква зрна искоришћују.

На огледној станици Отавској у Северној Америци вршени су опити о искоришћавању целих зрна и самлевених код 297 комада свиња. За повећање 100 кгр. живе тежине дотичних свиња потребно је било 524 кгр. кукуруза у зрну, гдешто јарме је било довољно за исти резултат 479 кгр. Млевењем кукуруза постигнута је уштеда 8.5 %.

Али врло много зависи при храњењу целим зрном од зуба и нарави дотичног живинчета. Ако живинче има добре зубе, ако је мирне нарави и раздроби ли зубима сва зрна, може бити резултат хранења целим зрном исти тај, као и кад се храни јармом.

Са севернога бојишта: Делење менаже.

Стара коња, који има рђаве зубе, увек је боље хранити млевеном зоби; коњи, који су изложени дугом путу од куће, носе добро цела зрна, јер се осећај глади не појављује тако брзо, као кад би били нахрањени млевеном зоби, која се лакше, брже и боље сварује. Коње у пољопривреди најбоље је хранити млевеном зоби. Прекрупа и мекиње стварају до душе лено тело, али на уштрб чврстоћи и истрајности коња; при тешком раду тако храњен коњ силно се зиоји а постоји и опасност, да ће се створити црвени камен.

И за млада говеда млевен је јечам за препоруку. Од целог зрневља млада се грла надимају.

Нарочито за бикове је згодан додатак храни зоб. јер «авенин» (алкалојид), који зоб садржи у себи, повећава поли осећај.

Добра страна исхране зрневљене је та, што зрна највише садрже лако сварљиве беланчевине, масти и скроба. Зрневље је издашно беланчевином, а така храна је потребна на првом месту телад, која има да ствара велику количину мишића. Исто тако од важности је висока количина пепела у зрневљу. Зрно је цвет целокупне храњиве снаге у биљци. То је магацин, где је биљка наслагала најдрагоценије материје, што је имала у смеру стварања нове биљке, а која је опет дремала у клици семена. Семена садрже сразмерно врло много скроба, беланчевине, масти, пепела (до %), фосфорне, кречне и др. соли. Дакле у зрну сем материја, од којих живинче ствара своје мишиће, месо

и снагу, налазимо још и добро градиво за развитак костију у облику лако сварљивом, који добијамо бесплатно.

Сваком пољопривреднику је без сумње познато, како код стоке при свршетку полагања има дејство додатак јарме или мекиња. Видимо, како стока алапљиво лиже и на тај начин полиже и поједе и остатак хране у јаслама, које иначе не би појела. И онда се морамо прихватити мера за повећање апетита код стоке. Зрно непокварено, на свом сопственом имању произведено, јесте најјефтиније средство за повећање апетита код стоке с највећом количином храњивих материја. При томе немамо страха, да ћемо здрављу стоке наудити. Храни ли пољопривредник стоку зрном са свог имања, зна, чиме храни и шта отуд може очекивати.

При исхрани свиња кукурузом утврђено је, да је за повећање 100 клгр. живе тежине утрошено 524 клгр. целог зрна, а исти је резултат постигнут са 479 клгр. јарме.

Из тих опита видимо, да прекрупа даје повољније резултате, ма и не у свима случајевима. Слично томе је и са осталим житом.

Међутим, када човек то купује, лако се излаже ризику, да уместо здраве хране добије фалсификовану, од које ће стока имати штету.

Ко је год куповао мекиње и јарму разних жита, тај се је морао уверити: како далеко иде несавесност наших прекрупаца и магација, који у мекиње често мешају песак, праšину и друго ђубре, а у прекрупу труле-

Надвојвода Јосиф на бојишту.

вину и разне отпатке, који служе само на то, да повећају тежину купљене робе, без икаква обзира на то, да ли ће стока дотичног домаћина имати користи или штете.

С тога је за препоруку: избегавати куповину нарочито млевене и прекруљене хране, а своју чисту продавати, како се то у нас махом ради. Продаје се своја добра храна јефтино, а купује се ђубре по скупе новце.

Огледало светскога рата.

У ужасним бојевима у Карпатима навео је непријатељ да постигне успеха ма и са највећим жртвама, али му за наго све напрезање његово. То је страхота, колико крви жртвују Руси. Заповедништво наше војске је у задње време сасвим свесно напустило поједина места у Карпатима, да тиме само што даље измами непријатеља од пруге, по којој се храни а уједно да се и наше чете што ближе примакну пругама своје опекрбе — што је у ратовању врло важна ствар. Овим својим поштушком ћемо непријатеља што већма заморити, те ће се он са својим жестокиим нападањем сам сатирати, па ћемо га ми онда то лакше моћи опколети. Руси су привукли к себи већи део оне војске, која је опсађи-

вала Пшемист, али се и та војска сатира на јуначком отпору наше војске.

Карпати сами и наши положаји у њима тако су јака упоришта, да их Руси не могу савладати ни са највећом силом. Ко год познаје наше Карпате, знаће, да се наше државне међе не бране по висовима, него у предгорју. Што се нападач даље одмиче од Галиције, то ће му бити све то теже да се користи оном пругом, којом добавља својој војсци хране а по путевима, који су у ово доба године у Карпатима испроваљивани. Отуда може по Русе да постане кобна свака па и мања неудаћа. Наше чете јуначки одолевају руској навали у свима бојевима.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Зашто пропадају многи виногради на америчкој подлози?

Многи нам се виноградарии туже, да им слабо напредује, па и сасвим пропада, млада лоза на америчкој подлози. Што је то тако, има више узрока.

Прво и прво не ваља, како извадим стару, филоксером упропашћену лозу, одмах оног пролећа да ту засађујемо америчку лозу ни каламљену, ни некаламљену. То земљиште, на којем је годинама рађала стара лоза, ваља да се одмара три-четири године. Тек после тога ће америчка лоза напредовати бујно и биће плодна и издржљива. Иначе у онако исцрпеној и гладној земљи

мора она слабити, кржљавити и про- падати.

Нико ваља да не ће ни помислити, да се то земљиште одмара, кад стоји запарложено. Тако да стоји та земља неколико година, била би велика штета. Земља се та одмара, кад на њој није виноград, а друго што може бити. Особито се поправља таква земља за виноград, кад се засеје биљем, које има цвет као у багрена што је, а то је: детелина, грах, грашак, боб, лудерна итд. После тога та се земља тако поправи, да на њој после врло добро напредује виноград.

Ко не зна да не ваља на истој земљи из године у годину осјати исти усев? Е па то што важи за обичан усев, важи и за воће, па и на виноград. На оном месту, одакле је извађена стара јабука, разуман воћар не ће засадити јабуку, него другу коју воћку. Тога ето ваља да се држи и виноградар. Чим извади старо чокоће, не ваља ту да подиже ново, него треба онако да ради, као што напред рекосмо. Ко нема друге земље, него мора баш онде подизати нов виноград, где је био стари, најбоље је да прво засеје детелину, рецимо лудерну, коју ваља нађубрити вештачким ђубретом. Сваки ратар зна, да детелина дотерује и јача земљу.

Пропадају и они виногради на америчкој лози, који се подижу, кад се риголује преплитко и уопће погрешно. Риголовати се мора у јесен и то на 60 центиметара дубине.

Пропадају виногради и онда, кад немају хране у земљи. И ето зато

се оној земљи мора додавати, што она нема, а то је, мора се ђубрити. Сваки чланак винограда ваља редом ђубрити. Сваки чланак винограда ваља редом ђубрити сваке треће или четврте године.

И још пропадају виногради на америчкој лози и онда, кад се сваке године, у доба, кад се реже лоза, не секу и не чисте жиле, које тера наша лоза, коју смо накаламили. Кад те жиле не чистимо, онда оне овладају толико, да на подлози пропадну. Кад после посечемо оне горње жиле из калема, чокот се мора исушити, јер су раније издале оне доње жиле из подлоге.

Погрешно је и кад се по винограду сади воће и поврће. И воће и поврће одузимају чокоћу храну, те тиме слабе лозу.

Лоза жути и гине још и: 1. ако је засађена у подводну земљу; 2. ако земља има мање гвожђа него што треба; 3. ако је земља исцрпена, мршава; 4. ако подлога, америчка лоза, није изабрана према оној земљи; 5. ако калем није потпуно срастао, а то је, ако се накаламљена лоза није сасвим ухватхла са америчком подлогом.

Ако је земља подводна, онда је прво ваља дренирати (осушити), па онда за подлогу узети спарену солониу и рипарију, а то је: солониу + рипарија 1616.

Ако у земљи има мало гвожђа, онда је ваља полевати зеленом галицом и то на сваких сто литара воде ваља узети десет килограма галице. Од тога ваља употребити шест ли-

тара на сваки чокот, где се жути лишће.

Ако је земља мршава, онда је треба ђубрити у јесен стајским ђубретом, а вештачким што раније у пролеће.

Свака америчка лоза не успева добро у свакој земљи, с тога се према томе, колико у земљи има креча и других састојака, мора бирати и лоза. И ето зато, кад хоће да обнови виноград, сваки виноградар мора гледати, да му се проучи она земља, Али још унапред можемо рећи, ако земља има доста креча, да на њој најбоље успева рипарија + Берландијери Телеки.

Особито препоручујемо нашим виноградарима, да узимају потпуно срашћену лозу првога реда, јер само та не жути после и не пропада, него добро успева, обично рађа и дуго траје.

Није напредан виноградар ни добар домаћин онај, који ма у чему запушта свој виноград. Ко у своме винограду нази на све и на сваки чокот, тај ће само од њега имати корист, а према томе и радости.

«Привр.»

Како ћемо навикнути ждребе да вуче.

При обучавању и навикавању ждребади да вуку најважније је да поступамо са ждробетом благо и стрпљиво. Зато не ваља спрезати ждребе напореда са коњем. Коња и ждребе ваља извести на једну ледину, ставити их једно према другом у натрашке, свезати са штрангом од

хама тако, да су барем три метра раздалеко са стражњицама. Ждребетов улар узмимо у руку и ставимо пред себе поузданог помоћника а и коња ослонимо на другог поузданог помоћника. Сад са повиком «џи!» кренимо маторог коња унапред, вучимо мирно ждребе унатраг, на гуске, све дотле, докле не спазимо да му је досадило то трћење те је и оно полегло у хам и потегло да се одупре. Онда ћемо зауставити маторога коња и огледаћемо да ли га не ће ждребе хтети повући унапред. Ако га повуче само који корак унапред, онда је већ добро; ако не би хтело ждребе леним да вуче, ваља опет отпочети вучење нагуске а чим се ждребе опет одупре, ваља га бодрити да вуче унапред. Тим начином научиће се ждребе сигурно да вуче у коли.

Беле Орпингтонке су врло добре кокошке, јер оне добро, па и преко зиме носе; оне су врло добре лежиље, а то треба свакој домаћици да буде добро дошло. Квочка са 10 живахних пилића представљају капитал, и ако мали, па било пилићи да се доцније кољу, било да се као приплодна грла оставе. Беле Орпингтонке имају веома укусно месо, оне су издржљиве и неподлеже никаквим болестима, хране се као и просте кокошке, а у тражењу хране по пољу неуморне су и у томе надмашују све остале сојеве кокошака. Оне су веома лепе, угледне кокошке и за изложбе подесне. «За привредне циљеве у ма ком правцу бољих кокошака нема» веле немачки стручњаци.

Надвојвода Јосиф разговара са војником, коме је приденуо сребрну медаљу за храброст.

ЧИЧА МИЈА ДИВАНИ

Чујте људи!

Ако још ниси ба-
цио пролетње усеве
у земљу, гледај да
овога месеца будеш
готов. Пожури се са
пролетњим житом,
јечмом, зобљу, ражи.
На реду ти је и
кромпир, кукуруз,
репа, мрква. Куку-
руз можеш бацити
у скоро ђубрену
земљу, али кромпир
илити пак реду не-
мој нипошто сејати

у свеже ђубрену земљу, јер се репа
и кромпир у свежу ђубрету укваре.

Добро је, да се при сејању кукуруза при-
пази на то, да се не употребљавају зрна
укварена, згњечена и црних пега, јер такво
зрно већ није за семе.

Сада се сеје и детелина, луцерна, вика,
мувар и друге траве. Нарочиту пажњу обрати
на семе од детелине, луцерне и сличних
траве. Набави га себи из трговине, у коју
можеш имати вере. Иначе ће ти се ласно
десити, да посејеш пчишћено ђубре од сена
по таванима.

Стоку своју држи и тимари добро, да би
се одржала у снази. Долази међутим пола-
гано и паши доба. Али стоку своју гони на
папу само ако је сухо. Ако су пашњаци
блатњави, много ће ти наудити стоци. Наро-
чито код оваца мораш мотрити на то, да их
на зелену храну постепено привикаваш. Пре
него их с пролећа тераш на папу, нахрани
их прво код куће сухом храном, да не би
одма с прва маха халапљиво навалиле на
зелену траву, те да ти се разболе. Младу и
росну детелину и свежу траву не ваља да-
вати стоци, него треба причекати да детелина
свене и да се роса на њој осуши. — Мужа

оваца, заључивање јагањаца. Одбијање телаци.
Шкопљење мушких грла. Овце чувај под-
водних места, да не добију у брљи метиљ.

У градини можеш овога месеца већ
све збринуту. Тамо доцније долази на ред
да се сеје краставац, тикве, купус,
кељ, келераба, карфиол, бундеве,
диње, лубенице, разне роткве. Зале-
вати треба јутром и вечером, када је суша.
Коров и бурјан по лејама плевити. Бувац
утамањивати.

У воћњаку доврши што пре кресање и
тамањење гусеница, па почни и олтовање.
По новој наредби дужан је сваки газда са-
весно очистити своје воће од гусеница, јер
ће иначе општинско поглаварство дати о ње-
гову трошку то урадити. Дакле, нека се нико
не скањива. — П' онда се појавила овде-
онде и нека опасна «крвна уш» на јабукама,
коју треба исто тако таманити. Затим се про-
дужује пресађивање воћака: спајањем на
исечак (козју ногу) а почиње се и под кору.
Довршује се расађивање. Чувај од мрза
младе воћке, које су из семена никле. Дивље
леторасте треба са дебла оплемењених воћака
уклањати.

У винограду треба предузети мере про-
тиву слане и позних мразева као: набавити
материјал за димљење или ситно испрашени
негашени креч за запрашивање лозе, ако
слана или мраз наиђе. Побивају се притве
и подижу шпалери. Очењивање (лачење) су-
вишних ластара. Каламљење на стално место
после мезгања. Прво прашење. Прпорчење
собних калемова или сађење на стално место.
При крају овог месеца прво прскање лозе
противу пероноспорне. Одгртање и резање.

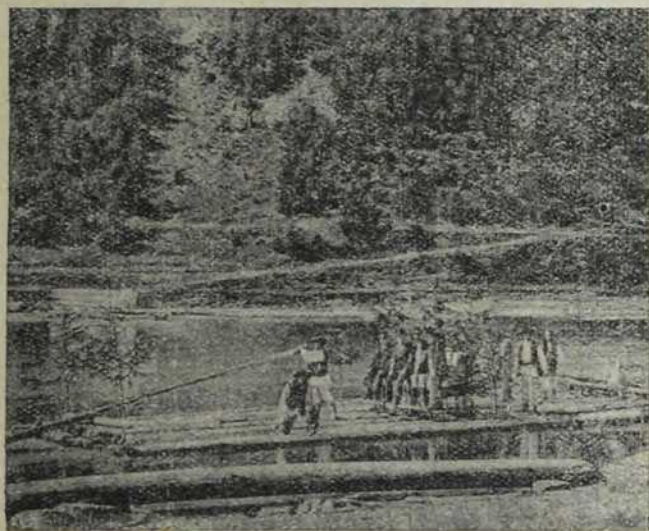
У пчелињаку треба око десетог априла
по н. к. почети обилатије хранити народе,
да што марљивије приону око лежања и да
се брзо оснаже. Ако две недеље дана дневно
по 1—2 капике разблаженог меда дајемо
народу, постићи ћемо лепе успехе. Добро је
састарати се, да пчеле имају увек свеже воде,
те да не морају тражити таква места, где би
се силне могле подавити, или где би их та-
маниле патке или жабе. Можеш правити и
вештачко саће, да ти се нађе брзо при руди.
Ко је рад пчеле куповати, нека се пожури,
јер их је доцније мучно преносити.

Черновица: Митрополитова палата.

Железничка станица.

Сплавари на Арањош-Бестерци.

Јакобенска жељезничка станица.

ШТА ЈЕ НОВО.

Православни Ускре у престоници. И ове тешке године прославише православни становници наше сјајне престонице светли празник ускреа Христа Спаса нашега ако и не тако весело као некада, за прошлих мирних година, оно ипак достојно, у уердним молитвама: да никад више овако брижни и тужни не дочекујемо овај најсветлији дан милога пролећа. Најевечаније прослављено је «воскресеније Христово» у православној српској цркви будимској, где је у праскозорје, праћен многим народом, носио ускршњу литију кроз осветљену улицу Дебрентејеву, Апродову и Атилин венац, а уз умилне звуке красних звона православне српске цркве и суседне римокатоличке цркве — преосвећени епископ др. Георгије плем. Зубковић. У 10 сати била је у будимској цркви архијерејска литургија, о којој су са преосвећеним епископом служили; протосинђео Стеван Николић из Вршца, протојереји Велимир Недељковић и Стеван Чампраг; игуман и војени свећеник Герман Бошковић и ђакон Тимотеј из Манастира Грабовца. Црква је била дупком пуна побожнога православнога света, који је уживао у дивноме «благољепију» своје свете вере и умилноме појању црквене певачке дружине «Зоре».

Настава за гајитеље живине. У Геделе устројавају наставни течај за гајитеље живине. У течај се примају под овим условима: 1. Модитељ ваља да је навршио 18-ту а да није прешао 30-ту годину живота што може иказати и служинском књигом. 2. Да је крепак, здрав (исказ: лекарска сведожба). 3. Да зна читати и писати (исказ: сведожба свршенога IV-ог основног разреда). 4. Да зна мађарски. Настава је бесплатна; слушацац има целу опекрбу и одело, а за своје мање личне потребе и 15 круна месечно.

Пријава за семење. Ма да је већ минуо рок до кога се могло наручивати у Задрузи Мађарских Газда семење за пролећне усеве, дозволио је г. министар барон Гиљањи, да Задруга може продавати кукуруз, докле га јеш продаје, по 30 круна метарску центу са врећом заједно.

Молитва мале Десе.

Слатки Бого, ти небесни оче,
Још кад овај љути бојак поче
Теби сам се ја молила свагда,
Јер си моћан, силан, милостиван,
Та Ти сунце дану дајеш,
Тихој ноћи месец шаљеш!
У крвавом боју овом
Обдари нам војску
Снагом новом,
Са победом да се врати,
Па да мирно мож'мо спати!

У Кумани, 1915.

С. А. М. парох.

* * *

Две племените душе.

Значајнога онога дана, кад је изашао проглас рата, уђе у собу своје газдарице удовице Мице млади мерник Светозар а узбуђеним гласом рече јој:

— Госпођо, имам да вам јавим две новости, једна важнија од друге! Мој изум откупила ми је једна фирма, то је радосна вест, а друга је: објављен је рат!

Љубица, јединица ћерка удовице Мице као да задрхта на речи те, кад јој приђе Светозар и нежним јој гласом рече:

— Госпођице, знате ли шта би ја сад чинио?

Госпођицу Љубицу обли румен по образи, а Светозар настави.

— Да овога рата није, ја бих сада, кад сам овако лепу своту новаца добио, могао себи свити домаће гнездо, основати породицу и сретни брачни живот бих само с вама госпођице, поделио. Ви ме разумете?!

Она је ћутала, а он настави даље:

Но мене у овај мах отаџбина зове, сваки јој син треба и ја се тој дужности не емем оглушити.

— Чините што вам дужност налаже! — скоро нечујно одговори Љубица.

*

Светозар је уврштен у војску и пре него што је пошао у бојну линију, дошао је, да избраници срца свога каже с Богом.

— Драга Љубице, ја полазим у бој за овету ствар а тебе остављам као вереницу своју. Ти пристајеш! — И у том часу притиште ју на своје мушке груди. Она је плакала, јецала.

— Још једну молбу! — настави он. — Као што знаш, ја имам да примим за свој изум лепу своту новаца; ја их не ћу сада узимати, а како нигде никог свога немам, ни родитеља ни ближих сродника, до тебе једину, то молим тебе, а упутио сам већ и дотичну фирму, да ти тај новац примиш, ако ја на бојном пољу паднем, као поклон од мене и сећање на мене.

- Али, Светозаре...
- Не одбијај, тако ти љубави наше!
- Али ти ћеш се вратити, Бог је добар!
- Уздајмо се у Њега!

*

Месеци су пролазили и Светозар се Љубици јавља са бојнога поља. И кад јој пише, то је обично овако: «Мила моја Љубице! Моли се Богу, уздај се у Њега као и сам што се надам, да ће ме моћна десница Његова сачувати, да ти се здрав и жив вратим!»

Дође и бадњи дан, дан када многа удавача хоће да са ведрога звезданог неба да прочита своју будућност, своју срећу.

И Љубица није заогтала иза другарица својих и — запрепастила се, кад виде, да се од укрштених звезда створио знак крета.

— Не бој се, кћери! То значи: Светозар ће за показану храброст бити одликован крестом за заслуге! — тешила би ју мати.

— Дај Боже! Али...

И Љубица те ноћи тренула није. Трећи дан Божића донесе писмоноша писмо учућено на Љубицу.

Срце јој јаче закуца, руке јој задрхташе кад га отвори и у њему прочита ове редке:

«Поштована госпођице! С болом у души извршујем аманет доброг ми друга, а вереника вашег Светозара, који ме је умолио, да вас ја известим ако он на бојном пољу падне. И ја ево вршим ту тешку дужност, кад вам јављам, да су два непријатељска зрна прострелила племенито срце Светозарево, који је још на самртном часу споменуо ваше име. Тешки овај удар подносите оном мирноћом, којом је он вазда ступао пред непријатеља. Он беше редак човек и друг. Ваш поштовалац — Милан Стојић, поручник.»

— Да није од Светозара писмо? — запита ће мати.

— Мати, он је мртав! — јекну Љубица, и већ да се срџа на земљу, кад јој мати претрчи, прихвати ју и посади на столицу.

Као у заносу узвикну још Љубица:

— Али мати, он је обећао... обећао, да ће доћи... — и глава јој клону на мајчине груди.

*

После овог тужног часа, који је Љубицу у постељу бацио, добије она једнога дана од војене управе пакетић један, у коме беше златни крст, којим се одикује Светозар за јуначко и храбро држање пред непријатељем. Болно, измучено лице насмеши јој се и она погледом пуним душевне мирноће преда матери крст са речима:

— Види мати, колико је храбар био Светозар! Чувај ову успомену!

— Добар је Бог, мило дете моје, он ће дати, па ћеш ти оздравити, те ћеш је и сама чувати!

— И хоћу, мамо!

* * *

Уз помоћ лекарску и брижну негу материнску предиче се Љубица и први јој посао био, до подигне новац Светозарев, али не да га себи задржи, већ да га стави отаџбини на расположење — као помоћ породицама оних, који су на бојноме пољу пали.

— Тако ћу достојно очувати успомену — говорила би она матери — на племенитог и храброг мог Светозара. Племенитој души његовој зацело ће ово годити!

У Кумани, 1915.

«Р. V.»

С. А. М., парох.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истанли. Велики и неоченивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за свих седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатне артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.